

Woningbouwlocatie IJburg, Amsterdam

**Advies in het kader van het evaluerend ontwerpen over het
"Stedelijk Programma van Eisen Middeneiland"**

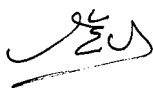
11 maart 2004 / rapportnummer 039-211

Advies in het kader van het evaluerend ontwerpen over het
“Stedenbouwkundig Programma van Eisen Middeneiland”
(woningbouwlocatie IJburg Amsterdam)

uitgebracht aan het bestuur van de gemeente Amsterdam, door de Commissie voor de
milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep evaluerend ontwerpen Woningbouwlocatie IJburg-Amsterdam,

de secretaris

drs. M. van Eck

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 11 maart 2004

commissie voor de milieueffectrapportage

College van Burgemeester en Wethouders van
Amsterdam
Postbus 2758
1000 CT AMSTERDAM

uw kenmerk
04-036

uw brief
12 februari 2004

ons kenmerk
039-211/vE/ab

onderwerp
Advies in het kader van het evaluerend
ontwerpen over het "Stedenbouwkundig
Programma van Eisen Middeneiland"

doorkiesnummer
(030) 234 76 25

Utrecht,
11 maart 2004

Geacht College,

Het gemeentebestuur van Amsterdam heeft in september 1996 besloten tot aanleg van de woonwijk IJburg. Bij diverse besluiten over deze nieuwe ontwikkeling in het IJmeer is milieueffectrapportage uitgevoerd. Bij de toetsingen bleek dat er soms nog belangrijke leemten in kennis waren en tevens dat er in het verdere proces nog belangrijke beslissingen moesten worden genomen die de milieukwaliteit zouden beïnvloeden. Daarom is besloten tot toepassing van het principe van *evaluerend ontwerpen*. Daarin komt elke belangrijke planningsstap tot stand met behulp van een toetsing van de consequenties daarvan, waaronder die voor het milieu.

Inmiddels heeft de Commissie zes adviezen in het kader van evaluerend ontwerpen uitgebracht over:

- Nota van Uitgangspunten "Ontwerp voor IJburg" en Stedenbouwkundig Programma van Eisen "Haveneiland en Rieteilanden" (13-8-1996);
- Stedenbouwkundig Programma van Eisen Steigereiland (9-9-1998);
- Nota van Uitgangspunten Zeeburgereiland (19-2-1999);
- Afwegingsnota woningbouwlocatie Amsterdam-IJburg, 2^e fase (24-3-2000);
- Risicoanalyse van de bodemsanering Diemerzeedijk (11-3-2002);
- Stedenbouwkundig Programma van Eisen Centruemeiland (25-11-2002).

Bij brief van 12 februari 2004 stelde u onlangs de Commissie in de gelegenheid om advies uit te brengen over het Stedenbouwkundig Programma van Eisen Middeneiland. Bij het toetsen is gekeken naar:

- de volledigheid van de informatie om het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij het besluit over het Programma van Eisen;
- de milieukwaliteit van het plan in relatie tot de ambities die eerder zijn geformuleerd. Er is een checklist opgesteld op basis van de eerdere adviezen. Het voorliggende Programma van Eisen is hierop beoordeeld. De resultaten van die beoordeling staan hierna kort weergegeven.

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Algemeen oordeel

Met betrekking tot het Middeneiland is de conclusie dat de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming over het Stedenbouwkundig Programma van Eisen Centrumeiland.

Hieronder volgt een toelichting met enkele kanttekeningen.

Hoofdopzet

De keuzes voor de gefaseerde invulling en de spreiding van de functies over het gebied zijn afdoende onderbouwd met in achtneming van de milieuaspecten. Binnen de programmatische randvoorwaarden is goed rekening gehouden met de wens om ieder eiland in IJburg een eigen karakter te geven, en tegelijkertijd zo goed mogelijk gebruik te maken van de speciale mogelijkheden van het plangebied, in het bijzonder in IJburg tweede fase, met zijn waterrijke, natuurlijke omgeving en ruime uitzichtmogelijkheden.

De opbouw van de verkeersstructuur ziet er in hoofdlijnen logisch uit.

De Commissie merkt op dat er sportvelden worden gepland direct bij de tramhaltes, dus op de best bereikbare plekken. De stedenbouwkundige motivering daarvoor is plausibel, maar wat betreft draagvlak voor en maximaal gebruik van openbaar vervoer is deze keuze niet gunstig. Uit dat oogpunt kan het gunstiger zijn de groene scheg iets noordelijker in het plangebied, dus verder van de openbaar vervoerroute af, te situeren.

Flexibiliteit en toekomstwaarde

In het plan is in het algemeen voldoende flexibiliteit ingebouwd. Dat geldt overigens niet voor de gehanteerde parkeernorm. Een chronisch tekort aan parkeervoorzieningen kan tot sociale spanningen leiden. Als bovendien de wijk verder zou worden verdicht, resteert er nog minder ruimte om extra parkeren onder te brengen.

Ook meer in het algemeen zou kunnen blijken dat een verdere verdichting van de bebouwing de nagestreefde kwaliteit van het plangebied onder druk zal zetten. Het zal toch al lastig zijn om in de meest oostelijke velden een echte overloop naar de natuurontwikkeling te realiseren. Er zal in ieder geval veel aandacht moeten komen voor de inrichting van het groen. Daarbij gaat het meer om het inspelen op de potenties van de plek in relatie tot de directe omgeving, dan om het voldoen aan een technische groennorm van 9m² per woning. Zoals ook bij het Centrumeiland werd opgemerkt, vindt de Commissie de informatie over juist het kwalitatieve aspect van de groene inrichting erg summier.

Hoewel bij de waterkering rekening is gehouden met een mogelijk toekomstig hoger waterpeil, wordt niet vermeld of bij de bruggen ook rekening wordt gehouden met extra doorvaarthoogte.

Deze punten zouden in het Stedenbouwkundige Plan iets meer aandacht kunnen krijgen.

In het Programma van Eisen wordt de mogelijkheid aangegeven dat er een verbinding naar Almere komt. Dat zou aanleiding zijn tot een andere invulling van het Middeneiland, in het bijzonder van het oostelijke gedeelte. De milieueffecten van een dergelijk ontwikkeling zijn nog in geen enkel opzicht in beeld geweest. Ze staan ook zeker niet in dit Programma van Eisen. Alleen al voor een extra railvervoer over het Middeneiland is (terecht) geen geluidruimte gereserveerd. De geluidruimtereservering is nu gebaseerd op een tram op maaiveldniveau.

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissierner.nl

Het zal een ieder duidelijk zijn dat bij een dergelijke ingrijpende planwijziging nieuwe en met alle waarborgen omgegeven besluitvormingsprocedures voorbereid moet worden.

Tot slot

In de afgelopen jaren is op de belangrijkste opmerkingen die de Commissie in haar adviezen aan de orde stelde, voldoende ingegaan. De grootste leemten in kennis met betrekking tot de milieuaspecten zijn ingevuld. Nu met het Programma van Eisen voor het Middeneiland ook de invulling van de resterende eilanden grotendeels wordt besproken en bepaald, is de Commissie van mening dat verdere advisering in het kader van evaluerend ontwerpen IJburg geen belangrijke meerwaarde meer heeft.

Zij stelt daarom voor met dit advies over het Middeneiland haar werkzaamheden voor het evaluerend ontwerpen IJburg als afgerond te beschouwen, tenzij zich bijzondere en nieuwe ontwikkelingen zouden voordoen

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de besluitvorming. Zij blijft graag op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen. Ook heeft zij belangstelling voor de resultaten van eventuele evaluaties, al dan niet in het kader van m.e.r., die voor IJburg mogelijk zijn uitgevoerd, dan wel zullen worden uitgevoerd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r. IJburg

BIJLAGEN

bij het advies in het kader van het evaluerend ontwerpen over
het "Stedebouwkundig Programma van Eisen Middeneiland"
(woningbouwlocatie IJburg, Amsterdam)

(bijlagen 1 t/m 2)

BIJLAGE 2

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gemeente Amsterdam, namens deze: Projectbureau IJburg

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam

Besluit: vaststellen van het Stedenbouwkundig Programma van Eisen Middeneiland

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.1

Activiteit: aanleg van een nieuwe woonwijk bij Amsterdam in het IJmeer van ongeveer 18000 woningen, die in fasen door landaanwinning wordt uitgevoerd

Bijzonderheden: Omdat de inschakeling van de Commissie voor de m.e.r. gevraagd wordt voor de vrijwillige toetsing van documenten die niet zijn opgesteld in het kader van een m.e.r.-procedure, was formele instemming van de Ministers van VROM en LNV nodig. Het verzoek daartoe werd door de gemeente Amsterdam gemaakt op 10 april 1996. De instemming van de Ministers werd gegeven per brief van 25 april 1996. Op basis hiervan zijn totaal zeven adviezen uitgebracht. Met dit advies over het Middeneiland beschouwt de Commissie haar werkzaamheden in het kader van "evaluerend ontwerpen IJburg" als afgerond.

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag: 12 februari 2004

advies uitgebracht: 11 maart 2004

Samenstelling van de werkgroep:

G.F.W. Herngreen

drs. J.H. Hoogendoorn

dr. H. Nieboer

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. J. Termorshuizen

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck

**Advies in het kader van het evaluerend ontwerpen over het
"Stedelijk Programma van Eisen Middeneiland"
(woningbouwlocatie IJburg, Amsterdam)**

Het ging hier om een omstreden woningbouwlocatie. De m.e.r.-geschiedenis van IJburg startte in 1983, in de tijd van de Voorlopige Commissie m.e.r. en vóór de inwerkingtreding van het Besluit m.e.r. De eerste m.e.r. was dus een vrijwillige, ook al door de aard van het besluit waarvoor het MER werd opgesteld: een "Nota van Uitgangspunten" van niet minder dan 20.000 woningen, die zou komen in een gebied met belangrijke waternatuur. Hoe worden de nadelige effecten beperkt gehouden? Hoe wordt dat gebied goed ingericht en ontsloten? Hoe vindt de landaanwinning plaats? Hoe zit het met de veiligheid tegen overstromen? Verder speelde er de sanering van de verontreinigde gebieden langs de Diemerzeedijk, alsmede slibberging voor natuurcompensatie. Uiteindelijk zijn er voor dit project diverse m.e.r.'s doorlopen: zowel voor de landaanwinning als de bestemmingsplannen die voor de eerste en tweede fase IJburg werden vastgesteld. In 2002 werd het formele m.e.r.-traject afgesloten met het toetsingsadvies over het MER bij het bestemmingsplan IJburg tweede fase. Tijdens het proces bleek dat er soms nog belangrijke leemten in kennis waren en tevens dat er voortdurend nog belangrijke beslissingen zouden zijn die de milieukwaliteit zouden beïnvloeden. Met toepassing van het principe van *evaluerend ontwerpen* is van 1996 tot 2004 zeven keer advies aan de Commissie gevraagd bij belangrijke stappen in het besluitvormingsproces. Met het uitbrengen van dit advies over het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor het Middeneiland heeft de Commissie haar werkzaamheden voor IJburg als afgerond beschouwd.

ISBN 90-421-1289-1